Բարձրագոյն հրամայուած է տօնել Նորին Կայսերական Բարձրութեան Ալէքսէյ Թագաժառանգի ծնունդը յուլիսի 30-ին, իսկ անուանակոչութիւնը հոկտեմբերի 5-ին։ Թագաժառանգի ծննդեան առթիւ երկիրս դոհացողական մաղթանք կատարուեց Ս. Էջմիածնայ տաճարում և հայոց բոլոր եկեղեցիներում։

Բ.

ԹԱՂՈՒԱԾՔ Ի ԿՈՆԴԱԿԱՑ ՎԵՀ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Հայրապետական տնօրէնութիւնք.

Կոնդակ յանուն վարչութեան Հոդ. ճեմարանի Մայր Աթոռոյ, որով պատուիրեցաւ տալ Տ. Մամբրէ վարդապետի միանուագ դումար իբր պարգև վասն դասատուութեան ի հաշիւ ճեմարանի։ Թ. 495։

— Յանուն Սինոդի Ս. Էջմիածնի, որով պատուիրեցաւ տալ անդամոյ նորին Տ. Մակար եպիսկոպոսի եռամսեայ արձակուրդ ի գնալ ի հանքային ջուրս Կովկասու վասն բժշկութեան անձին։ Թ. 501.

— Նորին, ընդ որում յղեցան պատճէնք ի գրծոյ Հայրապետական Դիւանի՝ վերաբերելոյ բողոքանաց գծառայողաց վիճ. Կոնսիստ. հայոց Արցախայ։ Թ. 516։

— Յանուն վանահօր մենաստանին Սևանայ Գեր. Տ. Սարգիս եպիսկոպոսի, որով պատուիրեցաւ գնալ ի ծաբարակ գիւղն և օծել զնորակառոյց եկեղեցին գեղջն։ Թ. 518։

— Յանուն Հոդ. Կառավար. հայոց Ալէքսանդրապոլու, որով պատուիրեցաւ շարունակել զտուչութիւն քսան և հինգ ռուբլի ռոճկի Տ. Արսէն վարդապետի մինչ ցսեպտ. ամիսն տարւոյս։ Թ։ 531։

— Յանուն առաջին. Տեղապահի թեմին հայոց Ատրպատականի, որով լուծեցաւ պսակ բնակչի Ախտախանա գեղջ Ուրմիոյ անյայտացեալ Նազարայ Մնացականեան ընդ կնոջն Թագուհւոյ և թոյլ տուաւ վերջնոյս մտանել ի նոր ամուսնութիւն։ Թ. 536։

— Յանուն Ամեն. Պատրիարքի հայոց Թուրքիոյ որով պատուիրեցաւ տալ ստուգել զխնդիր Խիզանցի Խոստեղի Յակոբեան, եթէ արդարև Պետրոս վարդապետն Գրիգորեան պսակեալ է զկինն Պետրոսի ընդ այլում, յայն դէպս պատժել զվարդապետն և թոյլ տալ առնն մտանել ի նոր ամուսնութիւն ընդ այլում։ Թ. 538։

— Յանուն վիճ. Կոնսիստ. հայոց Վրաստ. և Իմեր., որով պատուիրեցաւ կարգադրել վասն տեղափոխելոյ զՇմաւոն քահանայն Բաբեան ի Գիտաբէգ գեղջէ ի Դանձակ ի տեղի հանգ. Բայտախտարեան քահանայի ըստ ցանկութեան ծխականաց հանգուցելոյն։ Թ. 551։

— Յանուն եկեղեց. խորհրդոյ հայոց Ս. Պետերբուրգի, որով առաջադրեցաւ տալ Տ. Յուսիկ վարդապետի Ջոհրաբեան ճանապարհածախս մի հարիւր յիսուն ռուբլի վասն երթևեկութիւն նորա յէջմիածին։ Թ. 559։

— Յանուն նորին, որով առաջադրեցաւ տալ յամին քսան ռուբլի մինչ ցաւարտումն ուսման ուսանողի Համալսարանին Օդեսայի Տիգրանայ Մելիք Թանղեան։ Թ. 562։

— Յանուն հաստատութեան Նորակազմ Հոգաբարձութեան աղօթատան հայոց Լոնդոնի։ Թ. 584։

— Յանուն վիճ. Կոնսիստորիային հայոց Վրաստ. և Իմեր., որով արտօնեցաւ Մարտիրոս ա. քահանայի Ամիրխանեանց յետ մահուն թաղիլ ի գաւթի ս. Աստուածածնին եկեղեցւոյ Տփխեաց։ Թ. 591։

— Յանուն նորին, որով արտօնեցաւ բնակչուհւոյ Վե-

լիսցիկսէ գեղջ Նատալիայի Օհանեանց յետ մահուն թաղել ի գաւթի եկեղեցւոյ գեղջն առ ընթեր առնն։ Թ. 592։

— Ցանուն Հոգ. Կառավար. հայոց Տաթեւու, որով պատուիրեցաւ պահանջել ի Սանփան աբեղայէ Քալեան յընթացս հնգից ամաց ի հաշիւ պարտուց նորա, իբրև նախկին դանձապահի, ի տարին 200 ր. Թ. 593։

— Ցանուն վիճ. Ատենին Արցախայ, որով պատուիրեցաւ տալ պաշտօնապէս զհամախօսական վասն սանուց Հոգևոր Ճեմարանի Մ. Աթոռոյ՝ շուշեցի Նիկողայոսի Յովհաննիսեան և յետ ստանալոյ զհամաձայնութիւն ծնողաց նորա վասն մտանելոյ որդւոյ իւրեանց ի շարս կուսակրօն հոգևորականութեան, յղել զհամախօսական ի Դիւան Վեհ. Հայրապետի։ Թ. 597.

— Ցանուն առաջն. տեղապահի թեմին հայոց Ատրպատականի, որով պատուիրեցաւ կարգադրել հաստատել զնորոգ ձեռնադրեալ Համազասպ քհնյն. Պօղոսեան ի վերայ ժողովրդեան Խանագեահ գեղջ վիճակին Ղարադաղու։ Թ. 599։

— Ցանուն Սինոդի Ս. Էջմիածնի, ընդ որում դարձուցանելով զօրագիր նորին վասն պատժոյ Ներսէս քահանայի Բախտամեանց Դաշուշէն գեղջ Ղարաբաղու, պատուիրեցաւ անպահանջ թողուլ զպարտիսն և միայն դադարեցուցանելով զնա ի քահանայագործութենէ՝ յղել յաքսոր։ Թ. 604։

— Ցանուն Առաջնորդի հայոց Ամերիկայի, որով ընդունեցաւ ի ծոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ նախկին միաբան Վենետկոյ Տ. Պօղոս վրդն. Դաֆթանեան։ Թ. 605։

— Ցանուն Հոգ. կառավարութեան հայոց Գանձակայ, որով կարգեցաւ Անանիա քհնյ. Շիրակունի վանահայր ուխտատեղւոյն Ս. Սարգսի։ Թ. 616։

— Ցանուն հայ ժողովրդեան Սուչաւա քաղաքի, ընդ որում յղեցաւ Ս. միւռոն։ Թ. 621.

— Ցանուն Սինոդի ս. Էջմիածնի յաղագս տալոյ ցուցակս ծառայութեանց Տ. Բարգէն և Տ. Իսահակ վարդապետաց։ Թ. 626.

— Ցանուն վանական Կառավարութեան Մայր Աթոռոյ, որով կարգեցան անդամք Կառավարութեան Տ. Տ. Եղիշէ ծ. վարդապետն Մուրադեան, Բարգէն և Զաւէն վարդապետք, որ և կարգեցաւ վերջինս հիւրընկալ հիւրատան Մայր Աթոռոյ։ Թ. 628.

— Ցանուն Հոգ. Կառավար. Հայոց Գանձակայ, որով հրամայեցաւ տալ քարտուղարի Կառավարութեան ի տարին 500 ր. և գրագրին 250 ր.։ Թ. 636.

— Ցանուն Փոխանորդի վիճակին Հ. Նախիջևանի, որով բեկանելով զպայմանն վանահօր Կարմիր վանուց, կռեալ ընդ Յօնդանի վասն նորոգելոյ զշինութիւնս վանուցն, պատուիրեցաւ կռել զնոր պայման առաւել շահաւէտ վասն վանուցն։ Թ. 638.

— Ցանուն Առաջնորդի Հայոց Բեսարաբիոյ, որով պատուիրեցաւ կարգադրել, զի եկեղ. խորհուրդն Հայոց Ս. Պետերբուրգի տայցէ Իսահակ սարկաւագի յամին յիսուն րուբլի մինչ ցաւարտումն ուսման։ Թ. 639.

— Ցանուն Ամեն. Պատրիարքի Հայոց Թուրքիոյ, որով յանձնարարեցաւ ստանալ ըստ կարի ի Տէր հանգուցեալ Մելքիսեդեկ Արքեպիսկոպոսի Մուրադեան զգեստս հանգուցելոյն և յղել այսր ի յանձնել վանուցն ս. Թարգմանչաց Գանձակայ։ Թ. 646.

— Ցանուն Առաջնորդական խորհրդարանին Պարսկ-Հնդկաստանի, որով լուծեցան ի կարգէ և ի կոչմանէ քահանայութեան Թադէոս քահանայն Բոլորանցի և Գալուստ քահանայն Սանդիբարանցի վասն գայթակղեցուցիչ և եպերելի ընթացից նոցա։ Թ. 647.

— Ցանուն Հոգ. Կառավ. Հայոց Կարուց, որով պատուիրեցաւ տալ կարնեցի հիւանդ Վահանայ Սարգսեան

զերիս ամսական միանուագ (30 ր.) և պատուիրել վանահօր ԽՃկոնից վանուց ընդունել զնա ի վանան։ Թ. 663։

— Ցանուն գործակալի եկեղեց. հայոց Բագուայ, որով պատուիրեցաւ յղել ուսանող Ներսէս սարկաւագի Տ. Միքայէլեան 200 ր. օժանդակութիւն։ Թ. 668.

— Ցանուն վիճ. Կոնս. հայոց Վրաստ. և Իմերէթի, որով պատուիրեցաւ տալ գանձապահի Ատենին Սարգիս քահանայի Շիրոյեան վարձատրութիւն բուբլիս երեք հարիւր։ Թ. 669.

— Ցանուն վիճ. Կոնսիստ. Բեսսարաբիոյ, որով թոյլատրեցաւ Խարկովաբնակ նախկին կնոջն Սարգսի Խուդավերդեան՝ Բրաբիոնի, մտանել ի նոր ամուսնութիւն։ Թ. 678.

— Ցանուն վիճ. Կոնսիստ. Արցախայ, որով պատուիրեցաւ վարել զվէճս կալուածոց Խօթոյ վանից (և առհասարակ ամենայն եկեղեցական կալուածոց) ի կողմանէ Ատենին։ Թ. 679.

— Ցանուն Հոգ. Կառավար. Կարուց, որով լուծեցաւ պսակ տաճկատանցի Խաչկայ Յարութիւնեան ընդ կնոջն Լուսիկայ Սարգսեան Խուլմիկ գիւղացւոյ Բաղէշ նահանգի ի պատճառս անյայտ բացակայութեանն առաջնոյն և թոյլ տուաւ կնոջն պսակիլ ընդ ապօրինի կենակցին իւրում։ Թ. 680։

— Ցանուն Ամեն. Պատրիարքի հայոց Թուրքիոյ, որով տուաւ տեղեկութիւն զլուծմանէ յիշեալ պսակին։ Թ. 681.

— Ցանուն գործակալի եկեղեց. հայոց Բագուայ, որով պատուիրեցաւ թոյլ տալ բնակչի Գիւղռան գեղջ Գեօքչա գաւառի Թովմասու Թադէոսեան մտանել յերկրորդ ամուսնութիւն։ Թ. 684.

— Ցանուն Սինոդի ս. Էջմիածնի, ընդ որում յղեցաւ համախօսական ժողովրդեան Հոռոմ գեղջ վասն

ազատելոյ ի հարկատուութենէ զկարգընկեց Սրապիոն քահանայն Ղարաղաղարեան։ Թ. 694.

— Յանուն Հոգ. Կառավար. հայոց Կարուց, որով թոյլ տուաւ Գրիգորի Յարութիւնեան պսակել ընդ Լուսիկայ Իսկէնդէրեանց։ Թ. 711.

— Յանուն վիճ. Կոնսիստ. հայոց Երեւանայ, որով պատուիրեցաւ տալ պ. Մկրտչի Պալեան յամին 25 ր. կենսաթոշակ և մի հարիւր րուբլի թեմակ. Հոգ. Դպրանոցէ տեղւոյն ի տարին։ Թ. 714.

— Յանուն վիճ. Կոնսիստ. հայոց Աստրախանի, որով պատուիրեցաւ թոյլ տալ ապօրինի կենակցաց՝ Գրիգորի Մահտեսեան և Էլմասի Գորպաեօղեան պսակել ընդ միմեանս եթէ ունին նոքա՛ զաւակունս։ Թ. 793.

— Յանուն Բարսեղ էֆէնտի Կ. Իսթանպօլլուեան Կ. Պօլսեցւոյ, որով յայտնեցաւ զատացմանէ յղեալ 20 ում. լիրայ գանձանակագրամոց Մ. Աթոռոյ։ Թ. 7[illegible]2.

— Յանուն Առաջնորդի հայոց Ամերիկայի, որով բարձաւ կոչումն և աստիճան ի Խադ վարդապետէ ըստ ցանկութեան և խնդրանաց նորա։ Թ. 738.

— Յանուն առաջնորդական Տեղապահի Աստրախանի, որով պատուիրեցաւ համոզել զԱննայն Խաչատրեան գնալ առ այրն իւր Մկրտիչն Սուլուխանեան ի համաքնակութիւն։ Թ. 739.

— Յանուն Սինոդի ս. Էջմիածնի, որով պատուիրեցաւ առաջադրել թեմակալաց և վիճ. ատենից կատարել յեկեղեցիս հայոց զմաղթանս առթիւ ծննդեան Թագաժառանգ Մեծ Իշխան Ալէքսէի Նիկօլաեւչի։ Թ. 744.

— Յանուն վիճ. Ատենին Երեւանայ, որով պատուիրեցաւ թոյլ տալ Տ. Դաւիթ և Տ. Կոստանդին քահանայից՝ քահանայագործել առ ժամանակ ցնոր տնօրէնութիւն։ Թ. 756.

— Յանուն Սինոդի ս. Էջմիածնի, որով պատուիրե-

ցաւ անպահանջ թողուլ զ299 ր. ի Մեսրոպ քահանայէ Թալանեան Զարնջի գեղջ, յայտնելով եթէ նա արդէն վճարեալ է զայն վանական կառավարութեան Մայր Աթոռոյ։ Թ. 763.

— Ցանուն վիճ. Կոնսիստ. հայոց Երևանայ, որով պատուիրեցաւ տալ փաստաբան պ. Սոկրատայ Մելիք Ադամեան վարձատրութիւն վասն պաշտպանութեան եկեղեց. կրպակաց Աղէքսանդրապոլի և Ղամարլուայ, այլ և յղել ի նահանգ. դատարան տեղւոյն զ100 ր. ի ծախս ճանապարհի քննչի։ Թ. 766.

— Ցանուն Հոգ. Կառավար. հայոց Կարուց, որով լուծեցաւ պսակն տաճկաստանցի Սեդրակայ Ցակոմբեան ընդ կնոջն Ասլասի, կատարեալն յանչափահաս վիճակի, և թոյլատրեցաւ առն մտանել ի նոր ամուսնութիւն ընդ այլում և կնոջն պսակիլ ընդ ապօրինի կենակցին իւրում։ Թ. 768.

— Ցանուն վիճ. Կոնսիստ. հայոց Վրաստանի և Իմերէթի, որով պատուիրեցաւ տալ նպաստ վանուցն Սանահնայ ի վիճակային արդեանց բուբլիս 300։ Թ. 770.

— Ցանուն Առաջնորդի հայոց Ամերիկայի, որով պատուիրեցաւ յանձնել Տ. Մատթէոս վարդապետի Աճէմեան պաշտօն հովուութեան։ Թ. 776.

— Ցանուն հոգաբարձութեան եկեղեց. հայոց Ս. Պետերբուրգի, որով յանձնարարեցաւ նպաստել տ. Մեսրոպ քահանայի Շաւարշեան Իգդիր աւանի ի ծախս բժշկութեան։ Թ. 783.

— Ցանուն վանահօր Սանահնոյ վանուց, որով պատուիրեցաւ տալ Զ-րդ աստիճ. սարկաւագութեան Տփխիսեցի Սարգսի Ալիխանեանց։ Թ. 784.

— Ցանուն վիճ. Կոնսիստ. հայոց Երևանայ, որով լուծեցաւ պսակն բաղիշեցի Մխոյի Կարապետեան ընդ կնոջն Ռալուքայի Աբգարեան վասն դրժելոյ առն զուխտ

պսակին, զրկելով զնա յիրաւանց ամուսնութեան և տալով իրաւունս կնոջն մտանելոյ ի նոր ամուսնութիւն ընդ այլում։ Թ. 792.

— Ցանուն Առաջնորդին Հայոց Բեսսարաբիոյ, որով պատուիրեցաւ ընդունել զկաթոլիկ Եօրդանն Զիլաշուէլի ի Ծոց Հայոց եկեղեցւոյ։ Թ. 794.

— Ցանուն վիճ. Կոնսիստ. Վրաստ. և Իմերէթի, որով պատուիրեցաւ Թոյլ տալ Պօղոսի Ց. Ղուկասեան Բագուեցւոյ կառուցանել ի գերեզմանատան Խօջիվանից չիրիմ մատրաձև ի վերայ դստեր քեռն իւրոյ։ Թ. 802.

— Ցանուն Առաջնորդական Տեղապահին Ատրպատականի. որով լուծեցաւ պսակն Ազիզի Մալխասեան ընդ Մարիամու Զիրոյեան վասն դրժելոյ վերջնոյս զուխտ պսակին, թոյլատրելով առն մտանել ի նոր ամուսնութիւն և զրկելով զկինն յիրաւանց պսակին։ Թ. 807.

— Ցանուն պ. Տեսչի Հոգ. Ճեմարանի Մայր Աթոռոյ, ընդ որում յղեցան խնդրագիրք ընդունելութեան աշակերտաց վասն ենթարկելոյ հարցաքննութեան։ Թ. 813.

Գ.

Հայրապետական պարգևք.

Շնորհեցաւ լանջախաչ ականակուռ վարդապետական Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետի Գալֆայեան, Առաջնորդի վիճակին Գաղատիոյ, ըստ միջնորդութեան Ամեն. Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ։ Թ. 683.

Շնորհեցաւ պատիւ աւագ քահանայութեան միաբանի Ս. Աստուածածնի եկեղեցւոյ Թանդոյեան Տփխեաց տ. Ներսէս Քահանայի Ղամազեան։ Թ. 665.

Շնորհեցան իրաւունք կամիլաւկայից գործակալին Սուրամի Ցովսէփ քհնյի. Առիւծեան, Ներսէս աւագ քհնյի. Գիւլնազարեան գործակալին Աշտարակայ, Կորիւն քահա-

նայի Պանջուլաղեան անդամոյ Կոնսիստորիային Երևանայ և Կարապետ քհնյի. Մալխասեան Բաթում քաղաքի. Թ. 510, 575, 576, 577։

Շնորհեցան իրաւունք քահանայական լանջախաչից՝— Միքայէլ քհնյի. Տ. Մկրտչեան Ոնդամայ գեղջ Դարաչիչակայ. Ներսէս քհնյի. Հերթեցեան Լուգանսկ քղքի. Մեսրոպ քհնյի. Տ. Ոսկանեան և Յովհաննէս քհնյի. Տ. Յարութիւնեան Բագու քղքի. Թ. 545, 601, 613, 685։ Ղևոնդ քահանայի Սաֆրաեան Վան քաղաքի, Յարութիւն քահանայի Միքիմանեան Ախալքալաք գեղջ Դորուայ, Աբգար քահանայի Բերադեանց Օնի գեղջ, Էմմանուէլ քահանայի Նազարեան Մոսկուայի, Մկրտիչ քահանայի Ագուլեան Ալէքսանդրապոլ քաղաքի, Մկրտիչ քահանայի Տիրացուեան Մծարայ գեղջ Սոխումի։ Թ. Թ. 671, 693, 706, 709, 713, 777.

Դ.

Հայրապետական շնորհակալիք եւ օրհնութիւնք։

Կոնդակ օրհնութեան և մխիթարութեան յանուն Կ. Պոլսեցի եղբարց Վահրամայ և Գէորգայ Թորգոմեանց յաղագս մահու մօր նոցա։ Թ. 539։

— Յանուն ամուսնոց Գրիգորի և Մարիամու Բաղդասարեանց, հիմնադրաց Ասեղեան Որբանոցին Պրուսայի առթիւ երեսնամեայ գործունէութեան նոցա։ Թ. 540։

— Յանուն Պ. Պօղոսի Աճէմեան Լուգանսկ քաղաքացւոյ յաղագս ինչ ինչ բարեգործութեանց և նուիրաբերութեանց։ Թ. 585։

— Յանուն հայ ժողովրդեան Լուգանսկ քաղաքի, որով նուիրեցաւ աղօթատան տեղւոյն մասն մի ի պատուական նշխարաց Ս. Գէորգայ Զօրավարի։ Թ. 586։

— Յանուն ժողովրդեան Դեր գեղջ Հ. Նախիջևան գաւառի վասն նուիրաբերելոյ զխննաւոն բուրվառ։ Թ. 705։

— *Ցանուն Տ. Բաբգէն Ծ. վարդապետի Կիւլէսէրեան վասն յղեալ երից երկասիրութեանց նորին՝ «Քարոզներ». «Ծովք», և «Կոլոտ»։ Թ.* 733.

— *Ցանուն Նախագահի և անդամոց խնամակալութեան Կեդր. վարժարանին Վանայ վասն աւարտման նորոգ շինութեան ուսումնարանին։ Թ.* 743։

— *Ցանուն տիկին Դարխայի Յովհաննիսեան վասն մահուան ամուսնոյ նորա Արդարու Յովհաննիսեանի։ Թ.* 801.

ԲԱՂՈՒԱԾՔ ՍԻՆՈԴԻ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ

Յունիսի 11 *ին Սինոդը մերժեց Գանձակեցի Մարտիրոս Նաբաթեանի և Անանիա քհնյ. Տիրակունու պահանջները, որոնք ներկայացնելով Հաղարծնի վանուց վանահայր հանգուցեալ Պօղոս վարդապետի տուած մուրհակների պատճէնները, խնդրում էին բաւականութիւն տալ իրենց պահանջներին՝ առաջինին վճարելով* 600, *իսկ երկրորդին երկու հարիւր ռուբլի։*

Յունիսի 16 *ին Սինոդը լսելով կառավարչապետի դիւանի գրութիւնը՝ սոյն տարուայ ապրիլի* 15 *ից* № 4957, *որով յայտնում է, որ Ներքին գործոց նախարարութիւնը թոյլ չի տուել Վլադիկաւկազի աղքատախնամ հոգաբարձութեան հիմնարկութիւնը և չի հաստատել Սինոդի միջոցաւ մատուցած թեմական առաջնորդ Արիստակէս արքեպիսկոպոսի ներկայացրած կանոնադրութիւնը, որոշեց կարճել այդ առթիւ սկսուած գործը և տեղեկագրել այդ մասին Աստրախանի թեմի առաջնորդին։*

Նոյն թուին Սինոդը լսեց Ախալցխայի ս. Լուսաւորիչ եկեղեցու ծխականների խնդիրը և Վեհափառ Հայրապետի մակագրութիւնը Ստեփաննոս Աբեկեանի խնդրագրի վրայ